

TYÖVÄEN
SIVISTYSLIITTO

1958

Työväen Sivistysliiton toimikunnan kertomus liiton toiminnasta vuonna 1958

I. Johdanto

Kertomusvuoden alkupuolella joutuivat kansansivistysjärjestöt yhteistyössä torjumaan niitä eduskunnan valtion vuoden 1958 talousarvioon jo ottamia kansansivistysmäärärahojen supistamispyrkimyksiä, joihin silloinen hallitus valtiontalouden tasapainottamiseksi ryhtyi. Eduskunnassa oli saatu pienet noin 10 % lisäykset kansansivistysjärjestöjen avustamista ja opintokerhityön tukemista tarkoittaviin määrärahoihin. Tästä huolimatta oli valtioneuvosto tehnyt valtionvarainministeriön esityksestä yleispäätökset määrärahojen maksattamisesta 20 %:lla supistettuna. Silloisen opetusministerin R. H. Oitisen myötävaikutuksella saatiin supistukset pysähtymään yleensä noin 10 %:ksi. Eduskuntavaalien jälkeen asetettu uusi hallitus palautti määrärahat valtion talousarvion mukaisiksi. — Taloudelliset vaikeudet ovat olleet vapaan kansansivistystyön kehittymisen esteenä erityisesti liittomme edustamilla työaloilla.

Vuoden loppupuolella muodostivat Opintotoiminnan Keskusliitto, Työväen Sivistysliitto ja Svenska föreläsnings- och studiecirkelföreningen yhteistyötoimikunnan, joka otti tehtäväkseen alustavat toimenpiteet, jotta saataisiin aikaan Opintokerhokomitean v. 1949 lopulla valmistuneesta mietinnöstä uusi tarkistus vuonna 1955 toimitetun selvityksen sijaan, joka on ollut kouluhallituksessa käsittelemättä. Näiden opintokeskusten aloite johti siihen, että Valtion kansansivistyslautakunta yhtyi aloitteeseen; varsinainen tarkistamistyö siirtyi kuitenkin v:n 1959 alkupuolelle.

Kansanvalistusseura teki kaksi kaikkia kansansivistysjärjestöjä koskevaa aloitetta. Saatiin aikaan keskustelutilaisuus, jossa lehtori Pentti Salmelin piti alustusesitelmän »Vapaa kansansivistystyö sano-

malehdistössä». Sen jälkeen kun yleisradion kansansivistustoimikunta on lakkautettu, ei vapaalla kansansivistystyöllä ole ollut kiinteätä kosketusta yleisradioon. Tämän johdosta ovat samoin KVS:n toimesta eri kansansivistysjärjestöt alustavasti neuvotelleet uuden kansansivistysjärjestöjen radiotoimikunnan muodostamisesta.

Liiton pohjoismaisesta yhteistyöstä on erityisesti syytä mainita, että Pohjoismaiden työväen sivistysliittojen kymmenes konferenssi pidettiin keväällä Tampereella. Liitto lähetti myös kaksi osanottajaa IFWEA:n Geneveen järjestämään aikuiskasvatusseminaariin, jossa pohdittiin mm. ammatillisluontoisen ja yleissivistyksellisen aikuiskasvatuksen keskinäisiä suhteita.

Kuten kertomuksesta näkyy, on liitto toiminut entisten suuntaviivojen ja toimintamuotojen mukaisesti. Uutta aluevaltausta edustaa Työväen elokuvatoimikunnan perustaminen kertomusvuoden lopulla. Liiton toimintaan melko kiinteästi liittynyt tutkimustyö on nyt taas pantu alulle. TSL osallistuu IFWEA:n toimeksiannosta Pohjoismaiden työväen sivistysliittojen opintokerhotyöhön kohdistuvaan tutkimukseen sekä suorittaa myös omaa käytännöllistä opintokerhotyötä koskevaa tutkimusta, jotka molemmat valmistuvat ensi vuoden puolella. Opintokerho- ja muussakin toiminnassa on tapahtunut pientä laskua. Se saa ainakin osittaisen selityksensä jo kevätkaudella alkaneesta vaalitaistelusta sekä työväenliikkeessä vallinneesta rikkinaisyydestä.

Vielä mainittakoon, että kertomusvuotena saatiin valmiiksi opinto-sihtööri Lahja Kivisen laatima liiton uusi opintokerho-opas sekä, että KVS omisti julkaisunsa »Vapaat opinnot 1958—59» opintokerhotuominnalle.

II. Jäsenjärjestöt

Kertomusvuoden ajan kuuluivat liiton jäsenjärjestöihin: Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Finlands Svenska Arbetarförbund, Työväen Urheiluliitto, Suomen Kutomatyöväen liitto, Suomen Työväen Musiikkiliitto, Sosialidemokraattinen Naisliitto, Suomen Sosialidemokraattinen Nuorisoliitto, Työväen Näyttämöiden liitto, Suomen Kirjatyöntekijäin liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto, Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiö, Suomen Työväen Esperantoliitto, Liiketyöntekijäin liitto, Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto, Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin liitto, Suomen Rakennustyöläisten liitto, Suomen Työläisliitto, Suomen Muurarien liitto, Suomen Metallityöväen liitto, Suomen kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitto, Suomen Elintarviketyöläisten liitto, Suomen Puutyöväenliitto, Suomen Rautatieläisten liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Sanoma-

lehtimiesliitto, Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen liitto, Suomen Vaatetustyöläisten liitto, Työväen Akatemian Toveriliitto, Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liitto, Suomen Veturimiesten liitto, Suomen Lasi- ja Posliinityöväen liitto, Suomen Kansan Demokraattinen liitto, Suomen Naisten Demokraattinen liitto, Suomen Demokraattinen Nuorisoliitto, Suomen Kommunistinen Puolue, Väinö Voionmaan Säätiö, Suomen Maaseututyöväen liitto, Suomen Merimies-Unioni, Valtion Virkailijain liitto, Suomen Sukeltajain liitto, Suomen Kiinteistötyöntekijäin liitto, Kristillisten Sosialidemokraattien liitto, Suomen Autoalantyöntekijäin liitto, Suomen Pienviljelijäin liitto, Finlands Svenska Socialdemokratiska Ungdomsklubbars Centralkommitté, Suomen Postimiesliitto, Kutoma- ja Neuletyöväen liitto, Suomen Tekstiililaitosmiesten liitto ja Työväenyhteisöjen Keskus.

III. Edustajisto

1. Kokoonpano

Liiton jäsenjärjestöjen valitsemina edustajina ja (varaedustajina) kuuluivat liiton edustajistoon seuraavat:

Suomen Sosialidemokraattisesta Puolueesta Aatto Väyrynen, Valde Nevalainen, Maria Sinisalo, Helinä Halava, Vihtori Lahti ja Eino Kalkkinen (Olli Laitinen, Pirjo Elo, Toivo Kivinen, Esteri Lankinen, Elsa Tamminen ja Teppo Meriluoto);

Kulutusosuuskuntien Keskusliitosta Jalmari Laakso, Sulo Suortti, Veikko Kuoppala, Jorma Jalava, Paavo Alanen, Osvald Fager, Aimo Hautaniemi, Ensio Heikkilä, Terho Hänninen, Meeri Ilola, Martti Kallinen, Eero Kettunen, Kalevi Koskivirta, Martti Larni, Saima Munter, Eikka Mäkinen, Onni Peltonen, T. J. Puumalainen, Sanelma Saari, Artturi Saarimaa, B. J. Salminen, Mauri Talvio, Urho Toivanen, Aarno Varheenmaa, Eero Vuoristo (Ulla Dickman, Oili Häkkinen, Sulo Karvosenoja, Emil Keinonen, Aili Lindström, Eeva Manninen, Kaisa Metso, Impi Nieminen, Toini Paasivuori, Elma Ritari, Sanelma Salama, A. M. Salonen, Armi Toivanen, Elli Valovuori ja Osmo Äikäs).

Finlands Svenska Arbetarförbundista Bertel Nyberg (Judit Sundman);

Työväen Urheiluliitosta Helvi Raatikainen, Aira Heinänen, Toivo Mustonen, Vieno Aaltonen, Leo Huttunen ja Väinö Montonen (Greta Rajala-Rinne, Lennart Kivi, Lauri Nurmi, Osmo Heino, Helvi Puukko ja Meri Lahtinen);

Suomen Kutomatyöväen liitosta Matti Sunell (Vuokko Myllymäki);
Suomen Työväen Musiikkiliitosta Oiva Hildén (Yrjö Leiniö);
Sosiaalidemokraattisesta Naisliitosta Laura Brander-Wallin ja Tyyne Paasivuori (Elsa Peräläinen ja Terttu Sainio);

Suomen Sosiaalidemokraattisesta Nuorisoliitosta Antti Hietanen, Eila Laitila ja Pentti Kymensalo (Unto Laitila, Irja Handroos ja Judit Sundman);

Työväen Näyttämöiden liitosta Paavo Salomaa (Kalle Koponen);

Suomen Kirjatyöntekijäin liitosta Pauli Nieminen (Margit Merra);

Suomen Sosiaalidemokraattisesta Rahti-liitosta Yrjö A. Saarinen ja Mauno Merilinna (Urho Merilinna ja Sylvia Honkavaara);

Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiöstä Väinö Liukkonen (Ensio Kotiranta);

Suomen Työväen Esperantoliitosta Kaarlo Jokinen (Saimi Uuranen);

Liiketyöntekijäin liitosta Aarre Happonen ja Lempi Lehto (Olavi Saarinen ja Toivo Kaiponen);

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitosta Svea Degerman, Kerttu Muhonen, Olavi Järvelä, Jaakko Rantanen, Toivo Anttila, Heikki Helkavuori, Mikko Laaksonen, Pekka Ylivuori, Tauno Kaivola, Hilarius Brask, Leo Piitulainen, Runar Gustafsson ja Klaus Kallio (Väinö Vanhanen, Yrjö Marttila, Martta Tapper, Mikko Horko, Väinö Kosonen, Jaakko Riikonen, Terttu Hautamäki-Hiltunen, Margit Elovaara, Olli J. Uoti, Aino Peltonen, Aira Pusa ja Eila Revonlinna);

Suomen Paperiteollisuustyöntekijäin liitosta Aapeli Lankinen ja Ahti Fredriksson (Sulo Peltonen ja Eira Marttinen);

Suomen Rakennustyöläisten liitosta Martti Nieminen ja Kosti Ranta (Antti Jäntti ja Viljo Pennanen);

Suomen Työläisliitosta Edith Paasonen;

Suomen Muurarien liitosta Kaarlo Aalto (Urho Kilpinen);

Suomen Metallityöväen liitosta T. J. Kuukkanen, Kosti Lindgren ja Arvid Nieminen (V. Puska, E. Suikkanen ja A. Hoberg);

Suomen kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitosta Eugen Kaukolampi ja Rauha Ruohonen (Sven Friberg ja Eino Hintikainen);

Suomen Elintarviketyöläisten liitosta Martti Rauhamo (Kerttu Vainio);

Suomen Puutyöväenliitosta Eero Lilja ja Pirkko Värtinen (Orvo Lahtinen ja Toivo Rekola);

Suomen Rautatieväen liitosta P. Ovaskainen ja Paavo Friman (A. Tahvanainen ja Unto Keijonen);

Suomen Sosiaalidemokraattisesta Sanomalehtimiesliitosta J. A. Juuti (Pentti Salmelin);

Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen liitosta Rakel Matvejeff;

Suomen Vaateustyöläisten liitosta Anni Ekström (Annikki Toivonen);

Työväen Akatemian Toveriliitosta Ahti Fredriksson (Matti Heiskanen);

Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liitosta Heikki Ahonala (Aino Sallinen);

Suomen Veturimiesten liitosta Erkki Nikkanen (Pekka Oivio);

Suomen Lasi- ja Posliinityöväen liitosta Jouko Salminen (Lydia Haanpää);

Suomen Kansan Demokraattisesta liitosta K. L. Kulo, Leo Kaspio, Paavo Hyvönen ja Allan Kankainen (Jaakko Leino, Pentti Leväpuro, Viljo Ekström ja Aili Siltanen);

Suomen Naisten Demokraattisesta liitosta Elsa Aaltonen ja Elli Parkkari (Sylvi Rinne);

Suomen Demokraattisesta Nuorisoliitosta Olavi Hänninen ja Irma Rosnell (Anna-Liisa Malmgren ja Aulikki Koste);

Suomen Kommunistisesta Puolueesta Saara Kontulainen, Aino Kuosmanen ja Olavi Metsistö (Anni Ikonen, Helmi Jussila ja Toivo Pohjonen);

Väinö Voionmaan Säätiöstä R. H. Oittinen (Annikki Saarela-Johansson);

Suomen Maaseututyöväen liitosta Juho Kaasalainen (Eino Vilhunen);

Suomen Merimies-Unionista Berndt Johansson (Pekka Kinnari);

Valtion Virkailijain liitosta E. Marttila (V. Lehtelä);

Suomen Sukellajain liitosta Mauno Sillfors (Kauko Vainio);

Suomen Kiinteistötyöntekijäin liitosta Väinö Virtanen (Vilho Laamanen);

Kristillisten Sosiaalidemokraattien liitosta Matti Laukkanen (Kalle Hautamäki);

Suomen Autoalanyöntekijäin liitosta Eero Vaittinen (Olavi Aarnio);

Suomen Pienviljelijäin liitosta Elli Kallioranta ja Maritta Hurmalainen (Paavo Vihavainen ja Walter Kuusela);

Finlands Svenska soc.-dem. Ungdomsklubbars Centralkommittésta Bruno Sundman (Axel Lindström);

Suomen Postimiesliitosta Yrjö Löytönen (Toivo Niemi);

Kutoma- ja Neuletyöväen liitosta Kalle Aho (Onni Andersson);

Suomen Tekstiililaitosmiesten liitosta Eino Mäkinen (Aatos Kuusman);

Työväenyhteisöjen Keskukselta Sulo Tammisto.

2. Kokoukset

Edustajisto kokoontui kertomusvuoden aikana kerran. Liiton sääntömääräinen vuosikokous oli huhtikuun 16 p:nä.

Vuosikokouksessa tehdyistä päätöksistä mainittakoon:

1) Hyväksyttiin liiton toimikunnan laatima kertomus liiton toi-

minnasta vuonna 1957, liiton tilikertomus kalenterivuodelta 1957, vahvistettiin tilinpäätös ja myönnettiin tilivelvollisille vapaus v. 1957 tileistä.

2) Hyväksyttiin toimikunnan laatima ehdotus liiton työohjelmaksi vuodeksi 1958.

3) Hyväksyttiin toimikunnan laatima ehdotus liiton tulo- ja meno-arvioksi vuodeksi 1958.

4) Toimikunnan esityksen perusteella edustajisto päätti vahvistaa toimikunnan päätökset:

a) TSL:n Lahden seudun opintojärjestön hyväksymisestä liiton paikallisosastoksi,

b) Lahden työväen sivistystyöjärjestön erottamisesta liiton yhteydestä.

Samalla edustajisto valtuutti toimikunnan edelleen hyväksymään liiton paikallisosastoiksi uusien mallisääntöjen mukaan toimivat opintojärjestöt sekä vahvistamaan niiden kokousten mallisääntöihin ehkä tekemät muutokset sekä erottamaan liiton yhteydestä ne sivistystyöjärjestöt, joiden suhteen sellainen toimenpide ehkä osoittautuu tarpeelliseksi.

5) Toimikuntaan vuosikokouksesta alkavaksi kaksi vuotta kestäväksi toimikaudeksi 1958—60 valittiin uudelleen erovuorossa olleet varsinaiset jäsenet Olavi Järvelä, Tyyne Paasivuori ja Sulo Suortti ja samoin uudelleen erovuorossa olleet varajäsenet Nestori Parkkari ja Veikko Oittinen. Varsinaisen jäsenen Veikko Puskalan pyydettyä eroa toimikunnan jäsenyydestä valittiin hänen tilalleen hänen toimikautensa loppuajaksi 1958—59 Olli Laitinen.

6) Liiton tilintarkastajiksi valittiin KK:n määräämä tilintarkastaja ja Fritiof Sundqvist, varalle Matti Kanerva.

Virallisten kokousasioitten lisäksi piti toimittaja Eugen Terttula kokouksessa alustusesitelmän elokuvakasvatuksesta. Esitelmän jälkeen käsiteltiin toimikunnan ehdotus Työväen elokuvatoimikunnan asettamisesta.

Toimikunnan asettamisesta tehtiin seuraavat päätökset:

1) edustajisto perustaa TSL:n yhteyteen Työväen Elokuva-toimikunnan, jonka tehtävänä on työväestön keskuudessa suoritettavan elokuvakasvatuksen (kerho-, kurssi-, luento-, ym. toiminnan) suunnittelu ja ohjaus

2) ja jättää elokuvatoimikunnan perustamista koskevat käytännölliset tehtävät liiton toimikunnan huoleksi.

IV. Toimikunta; opintojohtokunta, toimisto ja opintoneuvojat

Liiton toimikuntaan kuuluivat varsinaisina jäseninä *Yrjö Kallinen*, *R. H. Oittinen*, *Aune Laurikainen*, *Olavi Järvelä*, *Tyyne Paasivuori* ja

Sulo Suortti koko vuoden, *Veikko Puskala* 16. 4. asti ja *Olli Laitinen* 16. 4. lähtien sekä varajäseninä *Nestori Parkkari*, *Veikko Oittinen*, *Jaakko Rantanen* ja *Pentti Kymensalo* koko vuoden. Toimikunnan puheenjohtajana on ollut *Yrjö Kallinen*, varapuheenjohtajina *R. H. Oittinen* ja *Nestori Parkkari* sekä sihteerinä liiton sihteeri *Arvo Hautamäki*. Liiton puheenjohtaja, molemmat varapuheenjohtajat ja sihteeri ovat muodostaneet johtajaoston. Toimikunta on vuoden kuluessa pitänyt 9 kokousta ja jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin seuraavasti: *Yrjö Kallinen* 8, *Pentti Kymensalo* 8, *Nestori Parkkari* 8, *Aune Laurikainen* 7, *Veikko Oittinen* 7, *R. H. Oittinen* 6, *Tyyne Paasivuori* 6, *Sulo Suortti* 5, *Veikko Puskala* 4, *Olavi Järvelä* 4, *Jaakko Rantanen* 3, *Olli Laitinen* 1 kertaa.

Liiton opintojohtokunnan, joka toimikunnan valtuuttamana päättää liitolle myönnettyjen luento- ja opintokerhovarojen käytöstä ja opintotyön järjestelystä, muodostivat liiton puheenjohtaja ja sihteerit.

Liiton pääsihteerinä, taloudenhoitajana ja toiminnan johtajana on ollut *Arvi Hautamäki*, toimistosihteerinä ja Työläisopiskelija-lehden toimittajana *Oiva Valavaara*, opintosihteerinä *Lahja Kivinen* ja *Väinö Ruusala* ja ruotsinkielisen sihteeristön (ABF:s svenska sekretariat) sihteerinä *Anna Bondestam*.

Toimistonhoitajana ja kirjanpitäjänä on ollut *Bertta Latvala*, kanslistina *Xenia Parros*, opintokerhoasiain hoitajana *Irene Koski*, kirjopiston hoitajana *Kirsti Kaukolampi*, konekirjoittajana *Anneli Jalo*, konttoristina *Kerttu Makkonen* ja 13. 3.—30. 6. välisenä aikana *Eila Lahtinen*, lähettinä *Anna Mäkinen*. Kesäapulaisena on toimistossa ollut 1. 7. — 30. 8. välisenä aikana *Pirkko Kemppainen*.

Opintoneuvojina ovat toimineet *Paavo Niemi*, *Anni Vallanti*, *Kerttu Värn* (keskuspaikkana Rovaniemi) ja *Juhani Hietanen*.

Toimistosta on kertomusvuoden aikana postitettu 12 711 (edellisenä vuonna 12 008) kirjettä, korttia ja ristisidettä sekä 248 (215) erilaisten yhteensä 19 712 (19 125) kiertokirjettä tai niihin verrattavaa lähetystä.

Opintokerhoille valtionavustuksena jaettujen kirjojen arvo lähetyskuluineen oli 508 400 (455 500) markkaa, lisäksi on toimisto välittänyt kirjoja yhteensä 879 203 (763 114) markan arvosta, joten kertomusvuotena välitettyjen kirjojen arvo oli kaikkiaan 1 387 603 (1 142 704) markkaa.

V. Työväen kuvataidetoimikunta

Työväen kuvataidetoimikunnan puheenjohtajana on toiminut fil. tri *Sakari Saarikivi* ja sihteerinä kanslisti *Xenia Parros*. Puheenjohtajan ja sihteerin lisäksi ovat toimikuntaan kuuluneet TSL:n

pääsihteeri *Arvi Hautamäki*, liiton toimikunnan jäsen johtaja *Sulo Suortti*, edustajiston valitsemina maisteri *Irma Rosnell* ja taiteilija *Mauri Heinonen*, Kansalaisten Taiteenedistämisyhdistyksen edustaja *Yrjö Saaristo* sekä Suomen Taiteilijaseuran valitsemat jäsenet taiteilijat *Toimi Kiviharju*, *Erkki Matilainen*, *Viljo Savikurki*, *Mauri Favén*, *Kai Oramies* ja *L. G. Nordström*.

Kertomusvuoden aikana on toimikunta jatkuvasti pyrkinyt tavallisten kansalaisten kuvataiteisiin kohdistuvien harrastusten lisäämiseen ja näihin taiteisiin sisältyvien arvojen ymmärtämisen edistämiseen. Täten järjestettiin taideluentotilaisuuksia, taidenäyttelyissä käyntejä ja kesäkurssi »Taiteen tiellä». Lisäksi on lehdissä ollut taidekasvatus-työtä koskevia artikkeleita ja työtä on tehty tunnetuksi lentolehtisten ja kiertokirjeitten avulla.

Taideluentotilaisuuksia järjestettiin yhdeksällä paikkakunnalla: Jyväskylässä, Imatrankoskella, Kotkassa, Porissa, Rovaniemellä, Hämeenlinnassa, Kuopiossa, Lahdessa ja Helsingissä.

Kurssi »Taiteen tiellä» järjestettiin 27. 7. — 2. 8. välisenä aikana Työväen Akatemiassa, Kauniaisissa. Kurssi oli seitsemäs TSL:n taidekysymyksiä käsittelevä kurssi. Yleisohjaajina toimivat kuvaamataiteen opettaja *Saida Rantanen* ja TKT:n sihteeri *Xenia Parros*. Luennoitsijoina oli taideasiantuntijoita ja taiteilijoita. Kurssityötä elävöittivät ja havainnollistuttivat lukuisat taidekohteisiin suunnatut käynnit ja kiertoajelut sekä filmiesitykset. Osanottajia oli kurssilla 39 ja heidän lisäksi kävi luentoja kuulemassa runsaasti muuta yleisöä.

Joulukuun 10 p:nä arvottiin kannatusjäsenen kesken 23 taideteosta, jotka olivat graafillisia teoksia, öljyvärimaalauksia ja pienoisseitoksia. Kannatusjäsenen lukumäärä oli arvontahetkellä 476.

Työväen kuvataidetoimikunnan työn mainostamiseksi laadittiin ja painatettiin uusi mainoslehtinen. Lehtisen suunnittelun suoritti taiteilija *Tapio Tapiovaara*. Taidekysymyksiä käsittelevä kirjekurssi on tekeillä ja sen laatii fil. tri *Sakari Saarikivi*.

VI. Työväen elokuvatoimikunta

Liiton edustajakokouksen päätöksen mukaisesti asetti toimikunta marraskuun 5. päivänä pitämässään kokouksessa Työväen elokuvatoimikunnan. Elokuvatoimikuntaan valittiin toimittajat *Eugen Terttula*, *Inkeri Lius*, *Bengt Pihlström* ja *Åke Lahtinen*, sosionomi *Tyyne Paasi-vuori*, elokuvaohjaaja *Erik Blomberg*, tarkastaja *Paavo Kivi* ja pääsihteeri *Arvi Hautamäki*. Elokuvatoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin toimittaja *Eugen Terttula* ja sihteeriksi liiton opintosihteeri *Lahja Kivinen*.

Työväen elokuvatoimikunta kokoontui toimintavuoden aikana yhden kerran. Kokouksessa valmisteltiin toimikunnan ohjesääntöä, ohjelmaa ja toimintasuunnitelmaa.

VII. Sivistystyö metsä- ja uittotyömailla sekä valtakunnan syrjäseuduilla

1. Sivistystyö metsä- ja uittotyöläisten keskuudessa

Metsä- ja uittotyöläisten keskuudessa tehtävää sivistystyötä varten vuodeksi 1958 osoitetusta määrärahasta myönnettiin Työväen Sivistysliitolle 360 000 markkaa. Näiden varojen tarkoituksenmukaisimmaksi käyttömuodoksi on osoittautunut jo vuonna 1949 aloitettu siirtokirjastotoiminta sekä metsätyömaille ja metsätyöläisten kotipaikkakunnille tehdyt opintotyön neuvontamatkat.

Vuosien mittaan jatkuvasti laajennetussa TSL:n siirtokirjastossa on nyt 140 kaappia, joissa yhteensä on 5 767 teosta. Kirjaston keskuspaikkana on Haukiputaalla oleva Pohjolan Opisto, jonka kirjastolle luovuttamiin huonetiloihin se saatiin kertomusvuoden aikana lopullisesti järjestetyksi ja jonne myös kirjaston hoitajana toimiva opintoneuvoja *Kerttu Värn* on nyttemmin asettunut asumaan. Työväen Sivistysliiton toimikunnalle vastuunalaisen kirjaston johtokunnan muodostivat kertomusvuoden aikana *Väinö Ruusala* puheenjohtajana, *Ilmi Järvelin* varapuheenjohtajana sekä jäsenenä *Raoul Palmgren*, *Sakari Kiuru*, *Olavi Lahtinen*, *Kalle Pirttijärvi*, *Arvo Ryytänen*, jonka erottua vuoden lopulla johtokuntaan valittiin *Siiri Sarolahti* ja *Eino Torkkeli* sekä sihteerinä *Kerttu Värn*. Siirtokirjaston jakelukeskuksina ovat olleet Pohjolan Opisto Haukiputaalla, Oulu, Kajaani ja Lieksa. Siirtokirjaston kaappien jakautuminen toiminta-alueen eri osiin on ollut runsasta.

Vuoden 1957 marraskuun puolivälissä siirtokirjasto sai käyttöönsä elokuvaalaittein varustetun auton. Paitsi jo vuoden 1957 puolella tällä autolla järjestettyjä kierroksia tehtiin 7. 1. — 10. 3. 1958 useita matkoja Keski-Suomeen ja Pohjois-Karjalaan. Näillä matkoilla on autolla kuljetettu siirtokirjastokaappeja eri työmaille sekä samalla järjestetty pysähdyspaikkoihin tilaisuuksia, joissa sekä kirjastoa että muunkin vapaata kansansivistystyötä on tehty tunnetuksi elokuvaja suullisin esityksin. Tilaisuuksissa on esitetty 42 elokuvaa ja niissä on ollut yhteensä 490 katsojaa ja kuulijaa. Edellisen lisäksi ovat opintoneuvojat *Paavo Niemi* ja *Kerttu Värn* tehneet metsätyömaille ja metsätyöläisten kotiseuduille lukuisia neuvonta- ja opastusmatkoja.

Henkilökohtaisen kosketuksen saamiseksi eri työmaille siirtokirjastokaappeja hoitaviin henkilöihin sekä kirjastojen hoitoa ja käyttöä koskevien neuvojen antamiseksi pidettiin Lieksassa 18—19. 10 siirto-

kirjastopäivät. Päivillä oli 42 osanottajaa ja luennoitsijoina olivat kirjastoneuvos *Helle Kannila*, metsänhoitaja *Arvo Kinnunen* ja kirjastonhoitaja *Kerttu Värn*.

Siirtokirjaston työhön saatiin Metsämiesten Säätiöltä 200 000 markkaa, joka käytettiin uusien kaappien ja kirjojen hankintaan. Lisäksi on tarkoitukseen käytetty opetusministeriöltä saatu 360 000 markan avustus metsä- ja uittotyöväen sivistystyöhön varatuista varoista.

2. Valtakunnan syrjäseutujen sivistystyö

Valtakunnan syrjäseutujen sivistystyön ohjausta ja ylimääräistä avustusta varten vuodeksi 1958 valtion tulo- ja menoarvioon varustusta määrärahasta opetusministeriö myönsi Työväen Sivistysliitolle 372 000 markkaa. Liitto on pitänyt tarkoituksenmukaisena käyttää nämä varat työväen sivistystyön edistämiseen ja tukemiseen Lapissa ja Kainuussa, koska tämän työn sekä aineelliset että henkiset edellytykset näillä alueilla edelleenkin ovat maan muihin osiin verraten suhteellisen heikot. Puheena olevilla alueilla on toiminnan ohjauksesta ja järjestelystä huolehtinut pääasiallisesti opintoneuvoja *Kerttu Värn*, jonka kotipaikkana on ollut *Rovaniemi*. Työnsä on opintoneuvoja *Värn* ensi sijassa suorittanut tekemällä käyntejä jo toimivissa kerhoissa, perustamalla uusia kerhoja sekä luennoimalla järjestöjen erilaisilla kursseilla tai ohjaamalla tällaisia kursseja.

VIII. TSL:n ruotsinkielinen sihteeristö

TSL:n ruotsinkielisen sihteeristön (ABF:s svenska sekretariat) toimikuntaan ovat kuuluneet *Fritiof Sundqvist* puheenjohtajana, *Runar Gustafsson* varapuheenjohtajana ja muina toimikunnan jäseninä *Guðrun Mörne*, *Osvald Fager* ja *Bengt Pihlström* varsinaisina ja *Judith Sundman* ja *Harry Lindgren* varajäseninä. Sihteerinä on ollut *Anna Bondestam* ja opintoneuvojana 31. 8. asti *Lars Lindeman* ja 1. 11. lähtien *Jarl Nordman*. Toimikunta on kertomusvuoden aikana pitänyt 5 kokousta.

Ruotsinkielisiä kerhoja on vuoden 1958 aikana toiminut 24. Kerhot ovat opiskelleet kaunokirjallisuutta, psykologiaa, yhteiskuntatietoa, kieliä ja taidekysymyksiä.

27. 7. — 9. 8. välisenä aikana järjesti sihteeristö SAK:n kanssa pohjoismaisen ruotsinkielisen kesäkurssin, jonka aiheena oli Suomen ammattiyhdistysliike. Kurssilla oli 30 osanottajaa ja näistä oli 13 skandinaavista vaihto-oppilasta. Tämän kurssin lisäksi on sihteeristö kerto-

musvuoden aikana järjestänyt 12 muuta kurssia, joilla yhteensä oli 246 osanottajaa ja 94 luento- ja opastustuntia.

Ruotsinkielisen sihteeristön toiminnan taloudellisen pohjana ovat olleet sen valtiolta saamat määrärahat, joiden yhteissumma v. 1958 oli 775 000 markkaa. Lisäksi on varoja kertynyt kuntien myöntämistä apurahoista ja jäsenjärjestöjen jäsenmaksuista.

Sihteeristön kirjanpito on hoidettu erillisenä ja sitä on hoitanut kanslisti *Xenia Parros*.

IX. Työväenliikkeen opistojen yhteistyö

Työväen Akatemian, Ammattiyhdistysopiston, Väinö Voionmaan Opiston, Pohjolan Opiston, Pajulahden Urheiluopiston, Osuuskauppakoulun ja TSL:n välinen yhteistyö on jatkunut entiseen tapaan.

Työväenliikkeen opistojen opettajien vuotuinen neuvonpito pidettiin KK:n Osuuskauppakoulussa 3—5. 1. Kokoukseen osallistui opistoista, SAK:sta ja TSL:sta parisenkymmentä opettajaa ja luennoitsijaa. Päivien keskeisenä aiheina olivat: Elämänkatsomusongelmat työväenliikkeen opistojen opetuksessa ja kasvatuksessa, alustajina johtaja *Väinö Liukkonen* ja pääsihteeri *Arvi Hautamäki* sekä Ryhmätyö ja sen jatkuva kehittäminen, maisteri *Esko Järvelin*. Neuvottelupäivillä olivat myös kouluhallituksen edustajat, joista kouluneuvos *M. O. Karttunen* alusti kysymyksen »Opistomme kouluhallituksen näkökulmasta».

X. Työväen kulttuurijärjestöjen neuvottelukunta

Työväen kulttuurijärjestöjen neuvottelukunta, joka perustettiin v. 1955, on jatkanut toimintaansa edelleen. Puheenjohtajana neuvottelukunnassa on toiminut TSL:n pääsihteeri *Arvi Hautamäki*, varapuheenjohtajana STM:n puheenjohtaja *Oiva Hildén* ja sihteerinä TSL:n sihteeri *Paavo Salomaa*. TSL:n toisena edustajana on ollut opintoneuvoja *Anni Vallanti*.

XI. Tutkimustyö

IFWEA:n aloitteesta suorittaa tanskalainen *Robert Pedersen* työväen sivistystyötä koskevan kansainvälisen tutkimuksen. Tutkimus suoritetaan useimmissa IFWEA:han kuuluvissa maissa. Tutkimuksen suorittaja esitti, että myös Työväen Sivistysliitto osallistuisi tutki-

mukseen. Liiton toimikunta suostui esitykseen. Tutkimus on pantu alulle v. 1958 lopulla ja se suoritetaan loppuun keväällä 1959. Tutkimus kohdistuu opintokerhotoihin ja sen tarkoituksena on selvittää, mitä eri esteitä on työväen opintokerhotoilla ja minkälaisin opintomenetelmin kerhotoiminta muodostuu tehokkaimmaksi.

Liiton opintoneuvojen toimesta suoritetaan myös toinen opintokerhotoja koskeva tutkimus. Opintokerhokäyntien yhteydessä tekevät opintoneuvojat kerhotoja koskevia havaintoja, suorittavat tilastointia ja haastattelun avulla keräävät kerhotoja koskevia tietoja. Tämäkin työ pantiin alulle syksyllä 1958 ja suoritetaan loppuun kevätkaudella 1959.

XII. Liiton paikallisosastot

Vuonna 1954 hyväksyttyjen uusien mallisääntöjen pohjalla toimivia opintojärjestöjä ovat seuraavat: TSL:n Hämeenlinnan seudun opintojärjestö, puheenjohtaja Lauri Kumpuniemi, sihteeri Veikko Väliö; TSL:n Imatran opintojärjestö, puheenjohtaja Aaro Mäkelä, sihteeri Risto Ranta; TSL:n Joensuun seudun opintojärjestö, puheenjohtaja Antti Lämsä, sihteeri Martti Okkonen; TSL:n Jyväskylän seudun opintojärjestö, puheenjohtaja Paavo Virtanen, sihteeri Matti Pylvinen; TSL:n Keuruun opintojärjestö, puheenjohtaja Toivo Puro, sihteeri Eino Hannula; TSL:n Kotkan—Karhulan opintojärjestö, puheenjohtaja Muisto Ilomäki, sihteeri Jalmari Ripatti; TSL:n Kuopion opintojärjestö, puheenjohtaja Edvin Suksi, sihteeri Jorma Pirinen; TSL:n Kuusankosken opintojärjestö, puheenjohtaja Niilo Lindstén, sihteeri Jorma Raschka; TSL:n Lahden seudun opintojärjestö, puheenjohtaja Olavi Ryöppy, sihteeri Kaarina Havukainen; TSL:n Mikkelin opintojärjestö, puheenjohtaja Teuvo Erola, sihteeri Olavi Rautiainen; TSL:n Pielisenseudun opintojärjestö, puheenjohtaja Väinö H. Nevalainen, sihteeri Lauri Rajantie; TSL:n Riihimäen opintojärjestö, puheenjohtaja Jalmari Kärkkäinen, sihteeri Tero Lehtonen; TSL:n Ruoveden opintojärjestö, puheenjohtaja Matti Majala, sihteeri Anneli Kytöniemi; TSL:n Salon opintojärjestö, puheenjohtaja Matti Toivoniemi, sihteeri Eino Kotirinta; TSL:n Savonlinnan ja Säämingin opintojärjestö, puheenjohtaja Pauli Koskinen, sihteeri Sulo Jokela; TSL:n Tampereen opintojärjestö, puheenjohtaja Aimo Parrila, sihteeri Aimo Korjus; TSL:n Toijalan opintojärjestö, puheenjohtaja Viljo Seppälä; TSL:n Turun opintojärjestö, puheenjohtaja Jukka Sirén, sihteeri Lahja Virtanen, TSL:n Varkauden opintojärjestö, puheenjohtaja Toivo Harinen, sihteeri Erkki Skonbäck. Kaikkiaan oli toiminnassa opintojärjestöjä 19.

Nämä järjestöt toimivat toiminta-alueensa työväen itseopiskelun ja henkisen kulttuuritason kohottamiseksi ja ovat paikallisten työväen keskusjärjestöjen edustajien muodostamia elimiä ja kantavat toimintansa rahoittamiseksi sääntömääräistä jäsenmaksua. Useat opintojärjestöt saavat myös kunnilta apurahoja.

TSL:n paikallisia työväen sivistystyöjärjestöjä, jotka jatkuvasti ovat toimineet vanhoilla perusteillaan, on ollut Forssassa, Hausjärvellä, Helsingin maalaiskunnassa, Hyvinkäällä, Janakkalassa (keskuksena Turenki), Lappeenrannassa, Nokiolla, Porissa (myös mlk., Ulvila, Nakkila) ja Äänekoskella. Kaikkiaan näitä järjestöjä on ollut 9.

XIII. Luentotoiminta

1. Luentovarojen käyttö

Valtion tulo- ja menoarvioon vuodeksi 1958 kansantajuista tieteellistä luentotoimintaa varten otetusta 2 050 000 markan suuruudesta määrärahasta myönnettiin Työväen Sivistysliiton kautta käytettäväksi 570 000 markkaa eli 27,8 % koko määrärahasta. Korvauksia myönnettiin kaikkiaan 67 kurssilla pidetyistä 233 luennosta 454 000 markkaa ja matkakuluista 115 940 markkaa eli yhteensä 569 940 markkaa. Luentopalkkio oli 1 500—3 000 markkaa. Kuulijoita luennoilla oli yhteensä 8 261 ja keskimäärin luentoa kohden 35,5.

2. Luentojen jakautuminen lääneittäin

Lääni	Kurssien luku	Luentojen luku	Luentoja kurssia kohden	Kuulijoita Kaikkiaan	Luentoa kuukauden
Uudenmaan	15	108	7,2	3 910	36,2
Turun ja Porin	8	19	2,4	585	30,7
Hämeen	17	50	2,9	1 169	23,4
Kymen	2	3	1,5	74	24,6
Mikkelin	2	6	3,0	380	63,3
Kuopion	9	21	2,3	995	47,3
Vaasan	11	22	1,9	910	42,7
Oulun	1	2	2,0	160	80,0
Lapin	2	2	1,0	78	39,0
Yhteensä	67	233	3,5	8 261	35,5
(Edellisenä vuonna)...	(63)	(233)	(3,7)	(8 822)	(37,8)

3. Avustusten jakautuminen lääneittäin

Laäni	Luento- palkkiot mk	Matka- kulut mk	Kaikkiaan mk	Luento- kohden mk	Kuulijaa kohden mk
Uudenmaan	219 500	24 125	243 625	2 222	61
Turun ja Porin	37 000	15 300	52 300	2 752	89
Hämeen	92 500	21 080	113 580	2 272	97
Kymen	4 500	—	4 500	1 500	61
Mikkelin	11 000	7 160	18 160	3 026	47
Kuopion	36 500	26 500	63 000	3 000	63
Vaasan	46 000	16 830	62 830	2 856	69
Oulun	3 000	4 205	7 205	3 602	45
Lapin	4 000	740	4 740	2 370	61
Yhteensä	454 000	115 940	569 940	2 446	69

Luentopalkkiot luentoa kohden koko maassa 1 948 markkaa (edellisenä vuotena 1 923 mk). Matkakulut luentoa kohden koko maassa 497 markkaa (edellisenä vuotena 525).

4. Luentojen aiheet

Kuvataide ja musiikki	38
Elokuvakasvatus	32
Koulukysymykset	25
Taloustiede ja sosiaalipolitiikka	25
Sielutiede, filosofia ja kasvatus	22
Sosialismi ja työväenliike	21
Kansansivistystyö	17
Kirjallisuus ja estetiikka	16
Valtio-oppi ja yhteiskunnallinen tieto	14
Sosiologia	12
Kunnallistieto	4
Suullinen esitystaito ja juhlat toiminta	4
Luonnontieteet	3
Luentoja yhteensä	233

5. Luennoitsijat

Veilahti, V. O., valtiotiet. maist.	14
Hautamäki, Arvi, kouluneuvos	13
Liukkonen, Väinö, fil. maist.	12

Salonen, Kaisa, fil. maist.	11
Sinervo, Aira, fil. maist.	10
Ruusala, Väinö, yhteiskuntatiet. kand.	8
Saarela-Johansson, Annikki, fil. maist.	7
Arola-Anttila, Annikki, kuvaamatait. opettaja	6
Pihlström, Bengt, toimittaja	6
Saarikivi, Sakari, fil. tri	6
Vala, Erkki, kirjailija	6
Laine, O. I., kansakoulun tarkastaja	5
Paasivirta, Juhani, dosentti	5
Parkkari, Nestori, valistussihteeri	5
Hietanen, Antti, sihteeri	4
Kelo, Onni, kapellimestari	4
Kivinen, Lahja, yhteiskuntatiet. kand.	4
Lius, Inkeri, toimittaja	4
Rantanen, Saida, kuvaamatait. opettaja	4
Ruusala, Raili, yhteiskuntatiet. kand.	4
Tapiovaara, Tapio, taiteilija	4
Arvelo, Ritva, fil. maist.	3
Bäckström, Ulf, elokuvaohjaaja	3
Krohn, Alf, fil. maist.	3
Nokelainen, Uuno, sosionomi	3
Seppänen, Paavo, valtiot. tri	3
Tuokko, Reino, fil. tri	3
Turtiainen, Arvo, kirjailija	3
Vallanti, Anni, opintoneuvoja	3
Alanen, Aulis, fil. maist.	2
Eriksson, Jerker, fil. maist.	2
Hannula, Risto, toimittaja	2
Hietanen, Juhani, opintoneuvoja	2
Huuhka, Kosti, yhteiskuntatiet. tri	2
Johteinen, Taisto, kunnallissihteeri	2
Kallinen, Yrjö, opetusneuvos	2
Kannila, Helle, kirjastoneuvos	2
Karttunen, M. O., kouluneuvos	2
Kasanen, Hannes, toimitsija	2
Kassila, Matti, teatterinjoht.	2
Katerma, Pia, fil. tri	2
Kutter, Hans, toimittaja	2
Laakkonen, Vesa, valtiot. tri	2
Lounela, Pekka, fil. maist.	2
Lähteenoja, Kalle, yhteiskuntatiet. kand.	2
Malkamäki, Aino, kouluneuvos	2
Niemi, Paavo, opintoneuvoja	2

Oittinen, R. H., pääjohtaja	2
Pauri, Harry A., insinööri	2
Riikonen, Jaakko, fil. maist.	2
Rouhunkoski, Mauri, lääket. tri	2
Seppälä, Esteri, yhteiskuntatiet. kand.	2
Terttula, Eugen, ohjaaja	2
Tolvanen, Jouko, fil. tri	2
Töyri, Esko, kuvaaja	2
Valavaara, Oiva, toimistosihtööri	2
Viikari, Osmo, maist.	2
Välke, Lauri, taiteilija	2
Jokinen, Anna-Liisa, sairaalan johtaja	1
Kauranen, Jouko, kansakoulun tarkastaja	1
Kinnunen, Arvo, metsänhoitaja	1
Laurila, Jaakko, fil. maist.	1
Liinamaa, Keijo, kauppalanjohtaja	1
Rosnell, Irma, valtiot. maist.	1
Salonen, Ahti, fil. tri.	1
Siivola, Vilho, taiteilija	1
Suontausta, Tauno, lakit. tri	1

Luentoja yhteensä 233

Kaikkiaan 67 luennoitsijaa.

XVI. Opintokerhotoiminta

1. Yleistä

Liiton opintokerhotoiminta on edelliseen työkauteen (1956—57) verrattuna hiukan laimentunut. Valtionapua hakeneiden kerhojen suhteellinen osuus on sitä vastoin kasvanut.

Kaikkiaan ilmoittautui työkauden 1. 6. 1957 — 31. 5. 1958 välisenä aikana 807 (ed. työ kautena 893) pääkerhoa, joissa oli yhteensä 940 (1021) opintoryhmää ja niissä yhteensä 13 097 (13 522) opiskelijaa. Opiskelijoista oli 54 % (52,8 %) miehiä ja 46 % (47,2 %) naisia. Opintoryhmien (=kerhojen) keskimääräinen jäsenluku oli 13,9, joista miehiä 7,5 ja naisia 6,4.

Toimintavuotena annettiin valtionapua 536 opintoryhmälle yhteensä 508 400 markkaa, mikä tekee 57 % kerhojen luvusta, edell. työ kautena 50,9 %.

2. Opintokerhot

Eri läänien kesken jakautuivat opiskeluryhmät ja niissä opiskelleet seuraavasti:

Lääni	Kerhoja		Jäseniä		Yhteensä
	Pääkerhoja	Opintoryhmiä	Miehiä	Naisia	
Ahvenanmaan	14	14	343	30	373
Uudenmaan	166	180	1 998	1 253	3 251
Turun ja Porin	129	152	1 176	881	2 057
Hämeen	167	196	1 173	1 154	2 327
Mikkelin	39	43	270	270	540
Kymen	77	110	573	845	1 418
Kuopion	61	65	437	427	864
Vaasan	82	96	606	588	1 194
Oulun	37	44	259	291	550
Lapin	34	39	218	280	498
Ruotsissa	1	1	20	5	25
Koko maa	807	940	7 073	6 024	13 097

Maaseudun ja kaupunkien ym. asutuskeskusten osuutta toisiinsa verrattaessa jakautuivat ryhmät, jos ne jaetaan kahteen ryhmään siten, että toiseen tulevat varsinaisella maaseudulla ja toiseen kaupungeissa, kauppaloissa, taajaväkisissä yhdyskunnissa ja tehdaskylissä sekä niihin verrattavissa asutuskeskuksissa toimivat opintokerhot, eri läänien mukaan seuraavasti:

Lääni	Maaseudulla toimi			Kaupungeissa toimi		
	Ryhmä	%	Jäseniä %	Ryhmä	%	Jäseniä %
Ahvenanmaan...	—	—	—	14	100	100
Uudenmaan	35	19,4	12,1	145	80,5	87,9
Turun ja Porin ..	33	21,7	16,8	119	78,3	83,2
Hämeen	64	32,7	34,5	132	67,3	65,5
Mikkelin	17	39,5	43,7	26	60,5	56,3
Kymen	20	18,1	19,1	90	81,9	80,9
Kuopion	33	50,7	57,3	32	49,3	42,7
Vaasan	30	31,3	27,9	66	68,7	72,1
Oulun	19	43,2	38,7	25	56,8	61,3
Lapin	12	30,8	25,5	27	69,2	74,5
Ruotsissa	—	—	—	1	100	100
	263	27,9	24,7	677	72,1	75,3

Niiden *järjestöjen* mukaan jaoiteltuina, joiden alaisina tai yhteydessä opintokerhot toimivat, jakautuivat edellä mainitut opiskeluryhmät seuraavasti:

Järjestö	Opintoryhmiä		Miehiä	Naisia	Yhteensä
	1957—58	(56—57)			
Ammattiosastojen	224	268	1 484	775	2 259
Sos.-dem. työväenyhd.	126	131	1 052	671	1 723
Sos.-dem. naisyhd.	123	129	14	1 732	1 746
SKP:n osastojen	85	98	884	326	1 210
Sos.-dem. nuoriso-os.	84	101	538	386	924
V- ja U-seurojen	63	21	558	573	1 131
Merimies-Unionin laivakerh.	56	82	1 455	195	1 650
SKDL:n osastojen	37	50	327	171	498
SDNL:n osastojen	34	44	271	273	544
Osuusliikkeiden	30	10	93	192	285
SNDL:n osastojen	21	26	25	310	335
TSL:n paikallisosastojen ...	9	10	64	44	108
Sos.-dem. Raittiusseurojen .	6	9	34	61	95
Raittiuslautakuntien	4	14	29	9	38
Itsenäisiä	21	15	172	100	272
Muiden järjestöjen	17	13	73	206	279
	940	1 021	7 073	6 024	13 097

Opintokerhojen *ainevalinta* viimeksi kuluneena kolmena toimintakautena ilmenee seuraavasta yhdistelmästä. Järjestyksen määrääjä on työkausi 1957—58:

Kaunokirjallisuus ja kirjallisuuden historia .	107	118	92
Järjestötehtävät	91	81	87
Sosiaalipolitiikka ja kansantaloustiede	77	107	57
Sosialismi ja työväenliike	73	115	87
Kunnallistieto	70	100	82
Askartelu ja valokuvaus	56	60	13
Ammattiyhdistystieto	54	82	63
Liikunta- ja urheilukasvatus	37	9	15
Sielutiede, siveysoppi ja kasvatus	35	42	46
Suomen kieli	35	15	25
Vapaaohjelmaisia kerhoja	32	23	38
Näyttämötyö ja juhla-kulttuuri	28	19	35
Suullinen esitystaito	28	18	29
Keskustelukerhoja	25	20	—
Yhteiskuntaoppia	22	29	52
Kirjanpitoa	21	25	18
Laskentaa ja mittausoppia	14	12	3
Kotitaloutta ja kodinsisustusta	13	10	14
Englannin kieli	12	25	14
Ruotsin kieli	12	19	20
Työlainsäädäntö	11	—	—

Raittiuskysymykset	10	19	—
Terveystenhoito	10	15	—
Musiikki ja musiikkioppi	9	19	7
Taide ja taidehistoria	8	8	7
filosofia	6	—	—
Historia	6	5	6
Osuustoiminta	5	4	1
Esperanto	4	4	2
Maanviljelys ja puutarhanhoito	4	9	6
Valtio-oppi	4	2	15
Elokuvakasvatus	3	—	—
Maantieto	3	—	—
Venäjän kieli	1	1	4
Muut aineet	14	6	25
	940	1 021	863

3. Opintokerhoille jaetut valtionavustukset 1958

Valtionavustusten jaossa 1958 jaettiin kirjoina annettua valtionavustusta kaikkiaan 536 opintoryhmälle yhteensä 508 400 markkaa.

Valtionavustusta hakiessaan ilmoittivat edellä mainitut opintokerhot joko ainoana tai pääaineenaan ryhtyvänsä opiskelemaan opintokautena 1958—59 seuraavia aineita:

Kaunokirjallisuutta ja kirjallisuuden historiaa	90	opk.
Kunnallistietoa	36	»
Kansantaloutta	35	»
Järjestötehtäviä	33	»
Valokuvausta ja askartelua	31	»
Yhteiskuntaoppia	31	»
Sielutiedettä ja kasvatusoppia	30	»
Sosialismia ja työväenliikettä	26	»
Liikunta- ja urheilukasvatusta	22	»
Suullista esitystaitoa, näyttämötyötä ja juhla-kulttuuria ...	22	»
Ammattiyhdistystietoa	21	»
Keskustelukerhoja	17	»
Valtiotietoa	13	»
Kirjanpitoa	9	»
Kotitaloutta ja kodinsisustusta	9	»
Suomen kieltä	9	»
Historiaa	8	»
Englannin kieltä	7	»
Ruotsin kieltä	7	»
Työlainsäädäntöä	7	»
Laskentaa ja mittausoppia	6	»

Maataloutta ja puutarhanhoitoa	5 »
Sosiologia	5 »
Esperantoa	4 »
Taidetta ja taidehistoriaa	4 »
Filosofia	3 »
Musiikkia ja musiikinteoriaa	3 »
Terveystieteitä	2 »
Elokuvakysymyksiä	1 »
Ratituskysymyksiä	1 »
Venäjänkieltä	1 »
Yleisohjelmaisia ja vapaaohjelmaisia kerhoja	33 »
Muut aineet	5 »
Yhteensä	536 opk.

Läänneittain jakautuvat valtionapuopintokerhot seuraavasti:

Ahvenanmaan	2 opk.
Uudenmaan	107 »
Turnin ja Porin	130 »
Hämeen	97 »
Mikkelin	19 »
Kuopion	31 »
Kymen	54 »
Väestön	45 »
Oulun	30 »
Lapin	21 »
Yhteensä	536 opk.

Järjestöittäin jakautuvat valtionapuopintokerhot seuraavasti:

Ammattiosastojen	101 opk.
Sos.-dem. naisosastojen	90 »
Sos.-dem. työväenyhdistysten	87 »
SKP:n osastojen	55 »
SKDL:n osastojen	33 »
Merimies-Uniönin laivakerhoja	46 »
Demokratistien nuoris-osastojen	27 »
Sos.-dem. nuoris-osastojen	25 »
V- ja U-seurojen	22 »
Demokratistien naisosastojen	16 »
Sos.-dem. raittiosastojen	6 »
TSL:n paikallisyhteistöjen	4 »
Itsenäisiä	11 »
Muita	13 »
Yhteensä	536 opk.

XV. Neuvontatyö

1. Kurssit

Kertomusvuoden aikana on järjestetty seuraavat kurssit:

Kurssi	Aika	Paikka	Osanottajia	Luentoja	Opastustunteja	Ohjaaja
1. KESKUSKURSSIT:						
Taiteen tiellä	27. 7.— 2.	8. Kauniainen Työväen Akatemia	39	26	40	Saida Rantanen Xenia Parros
Pohjoismainen kurssi (ABF:s sv. sekr. ja SAK)	27. 7.— 9.	8. Kiljava Ammatti- yhdistysopisto	30	24	25	Runar Gustafsson Lars Lindeman
Elävä Yhdistys	28. 7.— 1.	8. Ylöjärvi V. Voionmaan Opisto	16	10	19	Oiva Valavaara Juhani Hietanen
Nuorisoyhteistyössä	10.—16.	8. Marjaniemi Osuuskauppakoulu	40	14	30	Urho Toivanen Juhani Hietanen
Kansanvalta muuttuvassa yhteis- kunnassa	14—17.	8. Kauniainen Työväen Akatemia	27	15	9	V. O. Veilahti Väinö Ruusala
Elokuva — ajankuva	18—23.	8. Kauniainen Työväen Akatemia	37	30	33	Inkeri Lius Anni Vallanti
Teollisen demokratian kurssi	28—31.	8. Kiljava Ammattiyhdistysopisto	23	12	17	Pekka Ylivuori Paavo Niemi
TSL:n paikallisyhteistyötyökokous	5 — 7.	9. Pajulahti Urheiluopisto	21	4	10	Väinö Ruusala ym.

Kurssi	Aika	Paikka	Osanottajia	Luentoja	Opastustunteja	Ohjaaja
Nuorten ohjaajien kurssi	12—18. 10	Kiljava Ammatti-yhdistysopisto	25	19	31	Aarne Selin Juhani Hietanen
Ruotsinkielinen nuorisokurssi (ABF:s sv. sekr.)	1—12. 11.	Pajulahti Urheiluopisto	30	8	8	Anna Bondestam

Yhteensä 10 keskuskurssit 288 162 222

2. ALUEKURSSIT:

Pohjolan naisten opintokurssi	17—19.	1. Haukipudas	14	12	22	Hanna Ojala Kerttu Värn
Ohjelmakurssi (TUL:n Tampereen piiri)	21—23.	4. Pispala	36	7	8	Veikko Oittinen Anni Vallanti
Ohjelmakurssi (TUL:n Karjalan piiri)	25—27.	4. Lieksa	32	6	8	Onni Saarelainen Anni Vallanti
Lokakuun kerhokurssi	26. 10.—	1. 11. Pajulahti	23	11	37	Anni Vallanti Paavo Niemi

Yhteensä 4 aluekurssit 105 36 75

3. PAIKALLISKURSSIT:

Järjestöväen kurssi (Imatran opintojärj.)	7—	8. 1. Imatra	6	4	4	Juhani Hietanen
Puhetaidon iltakurssi	3. 1. ja 17. 1. + 14. 2.	1. Myllykoski	16	5	7	Anni Vallanti

Uutta yhdistystoimintaan (Mikkelin opintojärj.)	9—10.	3. Mikkeli	12	4	6	Paavo Niemi
Opintoasiamiesten iltakurssi	26—28.	3. Pori	14	5	4	Paavo Niemi
Ajankohtaisia yhteisk. kysymyksiä	29—30.	3. Parainen	16	4	2	Lars Lindeman
Puhetaidon iltakurssi (HAP)	20. 3.—	8. 5. Helsinki (7 iltaa)	20	8	6	Hugo Palm Anni Vallanti
Nuorisotyön kurssi (Hämeenlinnan sd. nuor. p.)	23—24.	8. Hämeenlinna	37	6	4	Juhani Hietanen
Nuorisotyön kurssi (Oulun sd. nuor. p.)	20—21.	9. Haukipudas	14	5	6	Juhani Hietanen
Puheenjohtajan tehtävien kurssi (Porin tsj.)	29. 9.—	1. 10. Pori	10	12	6	Vieno Vallin
Sihteerin tehtävien kurssi (Porin tsj.)	6—	8. 10. Pori	15	9	4	Joel Viheriäranta
Kirjanpidon kurssi (Porin tsj.)	16—27.	10. Pori	16	15	15	Arvi Kontula
Opintoasiamiesten iltakurssi (Porin tsj.)	9—14.	11. Pori	14	9	10	Arvi Kontula Paavo Niemi
Kirjanpidon iltakurssi (H:gin maalaiskunnan tsj.)	27. 10.—	21. 11. Vantaa	12	12	12	Hannes Kasanen
Ohjelmakurssi (Porin tsj.)	30. 11.—	5. 12. Pori	37	14	12	Eero Nieminen Anni Vallanti

Yhteensä 14 paikalliskurssit 239 112 98

Kurssi	Aika	Paikka	Osanottajia	Luentoja	Opastustunteja	Ohjaaja
OPINTOPÄIVÄT:						
Järjestöväen opintopäivä	19. 1.	Otanmäki	60	2	2	Paavo Niemi
Järjestöväen opintopäivä	21. 1.	Kajaani	28	1	2	Paavo Niemi
Järjestöväen opintopäivä	22. 1.	Kontiomäki	40	1	3	Paavo Niemi
Järjestöväen opintopäivä	23. 1.	Hyrynsalmi	26	2	2	Paavo Niemi
Järjestöväen opintopäivä	24. 1.	Kuluntalahti	30	1	2	Paavo Niemi
Järjestöväen opintopäivä	26. 1.	Naapurivaara	16	2	2	Paavo Niemi
Järjestöväen opintopäivä	27. 1.	Saukko	15	1	2	Paavo Niemi
Järjestöväen opintopäivä	28. 1.	Kuhmo	15	2	2	Paavo Niemi
Järjestöväen opintopäivä	29. 1.	Lentiira	30	2	2	Paavo Niemi
Järjestöväen opintopäivä	30. 1.	Lentua	26	2	2	Paavo Niemi
Järjestöväen opintopäivä	31. 1.	Teerisuo	28	1	2	Paavo Niemi
Opintoväen opintopäivät	10—11. 2.	Mikkeli	8	4	4	Anni Vallanti
Ajankohtaisia yhteiskuntakysym. (ABF:s sv. sekretariat)	23. 2.	Snappertuna	10	3	2	Lars Lindeman
Ajankohtaisia yhteiskuntakysym. (ABF:s sv. sekretariat)	27. 2.	Täcktom	7	2	2	Lars Lindeman
Ajankohtaisia yhteiskuntakysym. (ABF:s sv. sekretariat)	28. 2.	Tammisaari	12	2	2	Anna Bondestam

Järjestöväen opintopäivä	2. 3.	Inha	14	2	2	Paavo Niemi
Järjestöväen opintopäivä	3. 3.	Alavus	23	2	2	Paavo Niemi
Ajankohtaisia yhteiskuntakysym. (ABF:s sv. sekretariat)	4. 3.	Fagervik	9	2	2	Lars Lindeman
Ajankohtaisia yhteiskuntakysym. (ABF:s sv. sekretariat)	13. 3.	Fiskars	25	2	2	Lars Lindeman
Ajankohtaisia yhteiskuntakysym. (ABF:s sv. sekretariat)	20. 3.	Molpe	26	2	2	Lars Lindeman
Ajankohtaisia yhteiskuntakysym. (ABF:s sv. sekretariat)	21. 3.	Sundom	10	2	2	Lars Lindeman
Opintoväen opintopäivät	22—23. 3.	Radansuu	16	4	6	Anni Vallanti
Kunnallistiedon opintopäivä	30. 3.	Uotila	34	1	2	Paavo Niemi
Opintoasiamiesten ja kerho-ohjaajien opintopäivä	20. 4.	Rauma	12	2	2	Paavo Niemi
Opintoasiamiesten ja kerho-ohjaajien opintopäivä	25. 4.	Savonlinna	6	2	2	Paavo Niemi
Opintoasiamiesten ja kerho-ohjaajien opintopäivä	27. 4.	Joensuu	8	2	2	Paavo Niemi
Näyttämötyön opintopäivä	15. 5.	Riihimäki	50	2	4	Anni Vallanti
Elävä Yhdistys-opintopäivä (Mikkelin opj.)	21. 9.	Mikkeli	10	2	2	Paavo Niemi

Kurssi	Aika	Paikka	Osanottajia	Luentoja	Opastustunteja	Ohjaaja
Kansansivistystyön opintopäivä (Kuopion opj.)	22. 9.	Kuopio	14	2	1	Paavo Niemi
Kunnallistiedon opintopäivä	28. 9.	Uusikaupunki	11	2	1	Paavo Niemi
Opintotyön opintopäivä (Demokr. nuoret)	5. 10.	Helsinki	40	2	2	Juhani Hietanen
Savonlinnan opintopäivä (Savonlinnan opj.)	10. 10.	Savonlinna	7	1	2	Paavo Niemi
Elävä Yhdistys-opintopäivä (Imatran opj.)	12. 10.	Imatrankoski	23	2	2	Paavo Niemi
Siirtokirjastopäivät	18—19. 10.	Lieksa	42	7	8	Väinö Ruusala Kerttu Värn
Työväenliikkeen opintopäivä	21. 10.	Kuopio	25	2	2	Paavo Niemi
Kansansivistystyön opintopäivä	2. 11.	Ilmajoki	21	2	1	Anni Vallanti
Ajankohtaisia yhteiskuntakysym. (ABF:s sv. sekretariat)	5. 11.	Karjaa	11	2	2	Jarl Nordman
Yhdistystoiminnan opintopäivä (Mikkelin opj.)	11. 11.	Mikkeli	14	2	2	Juhani Hietanen
Kuvataiteen opintopäivä (Imatran opj.)	12. 11.	Imatrankoski	22	2	2	Anni Vallanti
Yhdistystoiminnan opintopäivä (Kuusankosken opj.)	15—16. 11.	Radansuu	32	4	6	Anni Vallanti
Kansansivistystyön opintopäivä	16. 11.	Laihia	34	1	2	Paavo Niemi

Yhdistystoiminnan opintopäivä (Tampereen opj.)	17. 11.	Tampere	10	2	1	Juhani Hietanen
Opintoväen opintopäivä	18. 11.	Kuusamo kk	18	1	2	Paavo Niemi
Opintoväen opintopäivä	19. 11.	Purnunvaara	7	1	2	Paavo Niemi
Opintoväen opintopäivä	20. 11.	Iirni	28	1	2	Paavo Niemi
Opintoväen opintopäivä	21. 11.	Taivalkoski	14	1	2	Paavo Niemi
Opintoväen opintopäivä	23. 11.	Vaasa	65	1	2	Paavo Niemi
Yhdistystoiminnan opintopäivä (Lappeenrannan stj.)	24. 11.	Lappeenranta	14	2	2	Juhani Hietanen
Kunnallistiedon opintopäivä	25. 11.	Kuopio	42	2	2	Paavo Niemi
Kunnallistiedon opintopäivä	3. 12.	Ylästö	18	2	2	Paavo Niemi
Kunnallispolitiikan opintopäivä (ABF:s sv. sekretariat)	14. 12.	Kemiö	16	2	2	Jarl Nordman
Yhteensä 51 opintopäivät			1 122	101	117	

Kaikkiaan järjestettiin 28 kurssit (edellisenä vuotena 30) ja 51 (42) opintopäivät, joilla yhteensä oli 1 754 (1 400) osanottajaa ja 923 (1 020) luento- ja opastustuntia. Lisäksi järjestettiin kevätkaudella paikallisosastojen kanssa koulu-uudistusta koskevialuentotilaisuuksia. Tilaisuudet olivat 19. 1.—12. 5. välisenä aikana seuraavilla paikkakunnilla: Kotka, Karhula, Kuopio, Turenki, Tervakoski, Varkaus, Hyvinkää, Lappeenranta, Riihimäki, Eräjärvi, Pori, Kuusankoski, Salo, Imatra, Hämeenlinna, Tampere, Turku ja Mikkeli. Yhteensä oli tilaisuuksia 18 ja kuulijoita oli yhteensä 1 548 ja luentoja 26.

2. Liiton toimihenkilöiden matkat ja luennot

Työväen Sivistysliiton sihteerit ovat luennoineet liiton, sen jäsenjärjestöjen tilaisuuksissa sekä työväenliikkeen opistoissa seuraavasti:

Toimistosihteerin *Oiva Valavaara*:

Järjestötehtävät	46 tuntia
Kansansivistystyö	44 »
Koulukysymys	7 »
Kirjallinen esitystaito	5 »
Työväenliikkeen historia	4 »

Opintosihteerin *Väinö Ruusala*:

Kansansivistysoppi ja opintotyö	29 »
Demokratia	9 »
Koulukysymykset	4 »
Muita aiheita	11 »

Opintosihteerin *Lahja Kivinen*:

Kansansivistystyö	4 »
Yhdistystoiminta	3 »

Yhteensä 166 tuntia

Opintoneuvojat ovat luennoineet ja antaneet opastustunteja seuraavasti:

Opintoneuvoja *Juhani Hietanen*:

Kansansivistys- ja opintotyö	94 tuntia
Kokoustekniikka	62 »
Nuorisotyö	27 »
Järjestötoiminta	11 »

Opintoneuvoja *Paavo Niemi*:

Kansansivistys- ja opintotyö	91 »
Kokoustekniikka	36 »
Yhdistystoiminta	31 »
Kunnallistieto	14 »
Työväenliike	9 »

Opintoneuvoja *Anni Vallanti*:

Juhlakulttuuri ja näyttämötyö	101 »
Kansansivistys- ja opintotyö	95 »
Suullinen esitystaito	26 »
Kokoustekniikka	24 »
Kirjallisuus	15 »

Opintoneuvoja *Kerttu Värn*:

Kirjastotyö	70 »
Kansansivistys- ja opintotyö	43 »
Raittiustyö	6 »

Yhteensä 755 luento- ja opastustuntia.

Matkat:

Toimistosihteerin <i>Oiva Valavaara</i> ...	37 matkaa,	73 matkapäivää
Opintosihteerin <i>Väinö Ruusala</i>	26 »	63 »
Opintosihteerin <i>Lahja Kivinen</i>	4 »	9 »
Opintoneuvoja <i>Juhani Hietanen</i> ...	51 »	138 »
Opintoneuvoja <i>Paavo Niemi</i>	28 »	128 »
Opintoneuvoja <i>Anni Vallanti</i>	33 »	134 »
Opintoneuvoja <i>Kerttu Värn</i>	31 »	189 »

Yhteensä 210 matkaa, 734 matkapäivää

XVI. Kirjeopisto

V. 1958 kirjeopistossa oli 95 kurssia, joita opiskeli 2 051 (v. 1957 2 388) yksinopiskelijaa ja 763 (720) opintokerhoa, joissa yhteensä oli jäseniä 8 842 (8 266), joten kirjeopiston johdolla opiskelevia on ollut kaikkiaan 10 893 (10 654).

Seuraavassa on kerhot ja yksinopiskelijat ryhmitelty opintoaineiden perusteella:

Aine	Kerhoa		Kerhossa jäseniä		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1958	1957	1958	1957	1958	1957	1958	1957
<i>Yhteiskunnalliset ai- neet:</i>								
Kunnallistieto	87	84	951	982	84	71	1 035	1 053
Työlainsäädäntö ...	32	36	343	482	43	37	386	519
Ammattiyhdistys- tieto	29	35	343	382	31	46	374	428
Sosiaalipolitiikka ...	34	6	352	66	16	4	368	70
Kansantalous	23	25	291	262	21	19	312	281
Työmaaluottamus- miesten tehtävät	16	13	193	166	52	35	245	201
Elintasomme	19	19	239	206	2	22	241	228
Raittiuslautakunta- työ	15	20	157	209	23	33	180	242
Miten valtiolai- vaamme ohjataan	6	—	72	—	4	—	76	—
Tuotantokomiteat .	3	1	47	14	4	2	51	16
Osuustoiminta	4	5	36	68	5	5	41	73
Laatua tarkkaava ostaja	—	1	—	12	—	—	—	12
	268	245	3 024	2 849	285	274	3 309	3 123

Järjestötehtävät:

Järjestötehtävien								
peruskurssi	70	61	842	639	43	29	885	668
Kirjanpito	36	40	414	553	116	156	530	709
Sihteerin tehtävät ..	18	20	269	214	89	105	358	319
Puheenjohtajan teh- tävät	19	15	276	139	72	95	348	234
Opinto-ohjaajan tehtävät	13	9	168	105	72	53	240	158
Varhaisnuorten oh- jaajain kurssit ...	11	14	103	166	14	22	117	188
Opintoasiamiesten kurssi	2	—	13	—	37	—	50	—
Uutta kokoustoi- mintaan	3	—	28	—	6	—	34	—
SLTL:n jäsenmak- surahast. kurssi ..	—	—	—	—	—	1	—	1
	172	159	2 113	1 816	449	461	2 562	2 277

Aine	Kerhoa		Kerhossa jäseniä		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1958	1957	1958	1957	1958	1957	1958	1957
<i>Valmistavat kurssit:</i>								
Ammattiyhdistys- opiston kesäkou- lun valmistus- kurssi	32	39	362	365	616	984	978	1 259
Ammattiyhdistys- opiston vuosikurs- sin valmistuskurssi	5	3	41	33	82	127	123	160
Työväen Akatemian valmistuskurssi ..	4	5	31	53	60	70	91	123
Ammattiyhdistys- opiston ruotsin- kielisen kesäkou- lun valm.kurssi (Fackförenings- kunskap)	—	2	—	18	10	17	10	35
	41	49	434	469	768	1 108	1 202	1 577

*Kirjallinen ja suulli-
nen esitystaito:*

Suomen kieli	24	19	278	252	112	125	390	377
Puhetaito	19	16	207	196	17	16	224	212
Suullisen esitystai- don perusteet ...	16	14	160	141	24	19	184	160
Näyttelijätaidon kurssi	7	7	174	133	3	8	177	141
Asiakirjain laatimi- nen	14	9	142	107	17	12	159	119
Sanomalehden kir- jeenvaiht. kurssi	4	4	30	50	17	17	47	67
	84	69	991	879	190	197	1 181	1 076

Vieraat kielet:

Ruotsin kieli	28	25	309	262	88	85	397	347
Englannin kieli	17	13	178	121	62	50	240	171
Venäjän kieli	—	1	—	12	18	14	18	26
Esperanto	1	2	5	16	8	8	13	24
Espanjan kieli	—	1	—	10	6	9	6	19
	46	42	492	421	182	166	674	587

Aine	Kerhoa		Kerhossa jäseniä		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1958	1957	1958	1957	1958	1957	1958	1957
<i>Humanistiset aineet:</i>								
Psykologia	30	26	380	267	52	41	432	308
Kaunokirjallisuus ..	15	15	198	138	9	13	207	151
	45	41	578	405	61	54	639	459
<i>Aatteelliset aineet:</i>								
Työn Nuorten pe- ruskurssi	26	29	284	332	2	5	286	337
Sosialidemokraatti- nen naisliike	8	10	103	169	1	2	104	171
Demokraattisten Nuorten kurssi ..	6	4	71	51	3	3	74	54
Sosialidemokratian perusta	5	5	50	54	3	8	53	62
SKDL:n ohjelma ja menettelytavat ..	3	3	33	33	—	—	33	33
	48	51	541	639	9	18	550	657
<i>Matemaattiset aineet:</i>								
Laskento	14	15	184	194	40	41	224	235
Mittausoppi	4	2	43	24	7	7	50	31
	18	17	227	218	47	48	274	266
<i>Sosialismi:</i>								
Työväenliikkeen historia	10	10	114	123	14	8	128	131
Sosialismin aatehis- toria ja teoria ...	4	6	39	78	3	4	42	82
Tutustumme sosia- lismiin	4	8	37	91	—	7	37	98
Materialistisen his- torian käsityksen alkeet	2	3	15	25	1	2	16	27
Sosialismin nuoris- kurssi	—	1	—	12	4	—	4	12
	20	28	205	329	22	21	227	350

Aine	Kerhoa		Kerhossa jäseniä		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1958	1957	1958	1957	1958	1957	1958	1957
<i>Ammattiaiheet:</i>								
Puutarhanhoito	3	4	44	54	2	1	46	55
Kodinhoito	3	3	36	48	2	1	38	49
Kansimieskurssi ...	1	1	9	14	16	19	25	33
Merimieskurssi I (konekurssi)	2	1	21	13	1	3	22	16
Maanviljelysoppi ..	2	1	21	17	—	—	21	17
Laivantalouden kurssi	—	—	—	—	1	2	1	2
	11	10	131	146	22	26	153	172
<i>Urheilukasvatus:</i>								
Tie oikeaan kuntou- tumiseen	4	4	45	45	—	1	45	46
Naisvoimistelunoh- jaajain kurssi ...	3	3	32	32	3	10	35	42
	7	7	77	77	3	11	80	88
<i>Ammattiliittojen kurssit:</i>								
Metallityöv. kurssi	2	2	18	18	5	3	23	21
Metsä- ja uittotyö- kurssi	—	—	—	—	1	1	1	1
Merimieskurssi II .	—	—	—	—	1	—	1	—
	2	2	18	18	7	4	25	22
<i>Harrasteaineet:</i>								
Vasta-alkajasta hy- vä kuvaaja	1	—	11	—	6	—	17	—
<i>Yhteenveto:</i>								
Yhteiskunnalliset aineet	268	245	3 024	2 849	285	274	3 309	3 123
Järjestötehtävät ...	172	159	2 113	1 816	449	461	2 562	2 277
Valmistavat kurssit	41	49	434	469	768	1 108	1 202	1 577
Kirjallinen ja suulli- nen esitystaito ..	84	69	991	879	190	197	1 181	1 076
Vieraat kielet	46	42	492	421	182	166	674	587
Humanistiset aineet	45	41	578	405	61	54	639	459

Aine	Kerho		Kerhossa jäseniä		Yksin- opiskelijoita		Yhteensä opiskelijoita	
	1958	1957	1958	1957	1958	1957	1958	1957
Aatteelliset aineet ..	48	51	541	639	9	18	550	657
Matemaattiset ai- neet	18	17	227	218	47	48	274	266
Sosialismi	20	28	205	329	22	21	227	350
Ammattiaineet	11	10	131	146	22	26	153	172
Urheilukasvatus ...	7	7	77	77	3	11	80	88
Ammattiliittojen kurssit	2	2	18	18	7	4	25	22
Harrasteaineet	1	—	11	—	6	—	17	—
	763	720	8 842	8 266	2 051	2 388	10 893	10 654

Kirjekurssinsa aloitti 1 211 (1 250) yksinopiskelijaa ja 268 (237) opintokerhoa. Kurssinsa suoritti loppuun 433 (421) yksinopiskelijaa ja 129 (128) opintokerhoa.

XVII. Julkaisutoiminta

1. Työläisopiskelija

Liiton äänenkannattaja ilmestyi vuoden 1958 aikana säännöllisesti kerran kuussa paitsi kesä—heinä- ja elokuussa, yhteensä 10 numerona, joissa yhteensä oli 324 (288) sivua. Lehden painos on ollut keskimäärin 3 300 kpl. Vapaakappaleina on lehteä jaettu liiton edustajiston ja toimikunnan jäsenille sekä jäsenjärjestöjen toimistoihin yhteensä 481 vuosikertaa. Liiton jäsenjärjestöt, opintokerhot, kirjeopiston oppilaat, kuvataidetoimikunnan jäsenet ym. näihin verrattavat ovat alennettuun hintaan tilanneet 2 120 (2 352) vuosikertaa, minkä lisäksi lehteä on tilattu 800 mk:n hinnasta vuosikerta. Näitä tilauksia oli vuoden päättyessä 203 (201). Lehdellä oli näin ollen vuoden lopussa 2 323 (2 553) maksanutta tilaajaa.

Ilmoitushankinnan ansiosta on lehden kustantaminen saatu kannattavaksi.

2. Opaskirjaset, opintosuunnitelmat ja kirjekurssit

Vuoden aikana on jatkuvasti julkaistu ja uusittu mainoslehtisiä, ohjekirjasia ja kerhopapereita. Näin on ilmestynyt mm. opas opintoasiamiehille, painos 1 000 kpl, opintokerho-opas »Opintokerho», painos 3 500 kpl, laatija Lahja Kivinen, Työväen kuvataidetoimikunnan työtä esittelevä mainoslehtinen, painos 5 000 kpl, »Vasta-alkajasta hyvä kuvaaja» mainoslehtinen painos 4 000 kpl, koulukysymyksiä kä-

sittelevien luentotilaisuuksien mainoslehtinen »Kouluongelmat» 6 000 kpl.

Uusia opintosuunnitelmia on ilmestynyt:

F. E. Sillanpää: *Hurskas kurjuus*, 8 opk. laatinut Aarne Laurila.
F. E. Sillanpää: *Nuorena nukkunut*, 7 opk. laatinut Aarne Laurila.
Veikko Huovinen: *Rauhan piipput*, 8 opk. laatinut Rauno Ekholm.
Keskustelukerho. Aineiston koonnut Lahja Kivinen.
Vihjeitä vapaaohjelmaisille kerhoille. Laatinut Anni Vallanti.

Uusia kirjekursseja on julkaistu seuraavasti:

Suuri maailmankirjallisuus, 11 b). opetuskirje, laat. Seppo Jokinen.
Suomen työväenliikkeen vaiheet, 5—6 opetuskirjeet, laat. Oiva Valavaara.
Työlainsäädäntö III, 1. opetuskirje, laat. Veikko Kanerva.
Opinto-ohjaajan tehtävät, 5 opetuskirjettä (Opintokerho-kirjasessa), laat. Lahja Kivinen.
Varhaisnuorten ohjaajain kirjekurssi II, 1—4 opetuskirjeet, laat. Juhani Hietanen.
Psykologian peruskurssi, 5 opetuskirjettä, laat. Kaisa Salonen.
Käytännöllinen mittausoppi, 12. opetuskirje, uusintu Hannes Kasanen.
Nykyajan työväenliike, 6 opetuskirjettä, laat. Juhani Paasivirta.
Yksinäisten äitien ja heidän lastensa huolto, 12 opetuskirjettä, laat. Ensi Kotien Liitto.
Vasta-alkajasta hyvä kuvaaja, 8 opetuskirjettä, laat. P. K. Jaskari.
Miten valtiolaivaamme ohjataan, 4 opetuskirjettä, laat. Raili Ruusala.
Hyvinvointivaltio ja työväenliike, 1—2 opetuskirjeet, laat. V. O. Veilahti.
Uutla kokoustoimintaan, 4 opetuskirjettä, laat. Antti Hietanen.
Mitä nuoret harrastavat, 4 opetuskirjettä, laat. Matti Kaasinen.
Johdatus näytelmätaiteeseen, 1—5 opetuskirjeet, laat. Rauno Ekholm.
Vuoden 1918 varjo Suomen valtiolämässä, 5 opetuskirjettä, laat. Matti Nieminen.
Opintoasiamiehen kurssi, 4 opetuskirjettä, laat. Väinö Ruusala.

XVIII. TSL:n Edustus yleisluontoisissa järjestöissä ja toimikunnissa

Paitsi jäsenjärjestöjen edustajakokouksissa, eräiden järjestöjen merkkijuhlissa, kansanopistojen ja työväenopistojen neuvottelupäivillä sekä kansansivistysjärjestöjen yhteisissä neuvotteluissa, on liitto ollut joko toimikunnan päätöksellä edustettuna tai liiton toimintapiiriä edustavana asianomaisten elinten valitsemina seuraavasti:

Folke Bernadotte- Muistosaatiön hallintoneuvostossa Väinö Ruusala;

Helsingin Yliopiston Kansansivistyslautakunnassa Arvi Hautamäki, varalla Lahja Kivinen;

Kansansivistysrahasto-säätiön ja sen kannatusyhdistyksen valtuuskunnassa Arvi Hautamäki ja Yrjö Kallinen sekä hallituksessa R. H. Oittinen;

Kustannusosakeyhtiö Tammen kirjallisuustoimikunnassa Yrjö Kallinen ja R. H. Oittinen sekä levikkitoimikunnassa Arvi Hautamäki ja Oiva Valavaara;

Neuvostoliittoinstituutin johtokunnassa, sen varapuheenjohtajana Arvi Hautamäki;

Opintokeskusten yhteistyötoimikunnassa Arvi Hautamäki;

SAK:n opintojaoston puheenjohtajana Arvi Hautamäki;

Sivistysjärjestöjen Kansankonservatorion hallintoneuvostossa Väinö Pesola, Aarne Sinervo ja Vilho Järvinen;

Suomalaisen Kirjallisuuden edistämisrahaston valtuuskunnassa humanistisessa osastossa Leena Uoti, varalla Sylvi-Kyllikki Kilpi sekä yhteiskunnallisessa osastossa Yrjö Kallinen, varalla Väinö Ruusala;

Suomalaisen Kirjallisuuden edistämisrahaston valtuuskunnan humanistisessa osastossa Leena Uoti, varalla Sylvi-Kyllikki Kilpi sekä yhteiskunnallisessa osastossa Yrjö Kallinen, varalla Väinö Ruusala;

Suomen Akatemian lautakunnassa R. H. Oittinen;

Suomen Nuorisojärjestöjen Edustajistossa Juhani Hietanen, varalla Xenia Parros;

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen kasvatustoimikunnassa Yrjö Kallinen, R. H. Oittinen ja Arvi Hautamäki;

Suomi-Neuvostoliitto-Seuran keskusjohtokunnassa R. H. Oittinen ja puhemiehistössä Arvi Hautamäki;

Svenska Medborgarhögskolanin hallituksessa Anna Bondestam;

Sibelius Seuran valtuuskunnassa Yrjö Kallinen;

Työväen Kulttuurijärjestöjen neuvottelukunnassa Arvi Hautamäki ja Anni Vallanti;

Työväenliikkeen opistojen hallintoelimissä Työväen Akatemian hallintoneuvostossa R. H. Oittinen ja Oiva Valavaara sekä Työväen Akatemian, Ammattiyhdistysopiston, Väinö Voionmaan opiston ja Pohjolan Opiston johtokunnissa Arvi Hautamäki;

Työväen Matkailuliiton Edustajistossa Pekka Railo, Kirsti Kaukolampi, Xenia Parros, Oiva Valavaara ja Irene Koski;

Työväenyhteisöjen Keskus ry:n hallintoneuvostossa R. H. Oittinen, ja Oiva Valavaara;

Valtion Kansansivistyslautakunnassa edustajina Yrjö Kallinen ja Nestori Parkkari ja sihteerinä Arvi Hautamäki;

Valtion kirjastotoimikunnassa Väinö Ruusala;

Väinö Voionmaan Säätiön hallituksen puheenjohtajana R. H. Oittinen ja sihteerinä Arvi Hautamäki;

Yhteiskunnallisen Korkeakoulun valtuuskunnassa Yrjö Kallinen, varalla Väinö Liukkonen ja saman hallituksessa Arvi Hautamäki.

XIX. Kansainvälinen toiminta

Liitto on työväen sivistysliittojen kansainvälisen liiton (The International Federation of Workers' Educational Associations, IFWEA) jäsen. Varapuheenjohtaja R. H. Oittinen on IFWEA:n toimikunnan jäsen.

Pohjoismaisten työväen sivistysliittojen asianomaisten valtioiden avulla ylläpitämä Geneven pohjoismainen kansanopisto (Geneve-koulu) piti v. 1958 18. 5.—12. 7. välisenä aikana tavanomaisen kahden kuukauden pituisen kurssinsa, jolle Suomesta osallistui Martti Pöysälä ja Jussi Ahonala, molemmat Helsingistä. Opetusministeriö myönsi osallistujille apurahan. Kurssin yhtenä opettajana toimi Pohjolan Opiston johtaja Sakari Kiuru.

Manchesterin yliopiston toimeenpanemaan kolmen kuukauden kurssiin Holly Royde Collegessa 13. 3.—6. 6. 1958 välisenä aikana osallistui Suomesta Aulis Palovaara Karhulasta ja Antero Laine Kotkasta. Opetusministeriö myönsi osallistujille määrärahan.

Suomessa järjestettiin ruotsinkielinen kurssi yhdessä SAK:n kanssa 27. 7.—9. 8. välisenä aikana Kiljavan Ammattiyhdistysopistossa. Kurssille osallistui 10 ruotsalaista ja 3 norjalaista. ABF:n kursseilla Skandinaviassa ei tänä vuonna ollut yhtään suomalaista osanottajaa.

Pohjoismaisten työväen sivistysliittojen X konferenssi pidettiin tänä vuonna Suomessa Tampereella 12.—15. 5. Kaikki Pohjoismaat olivat edustettuina. Ohjelmassa oli: Työväenliike ja ajankohtaiset kulttuuripoliittiset ongelmat Suomessa, alustajana pääjohtaja R. H. Oittinen, UNESCO ja työväen sivistystyö, alustajina opintorehtori Sven-Arne Stahre Ruotsista ja maisteri Kalervo Siikala Suomesta; Mitä Suomen nuorisoharrastaa, esitelmöitsijänä professori Erik Allardt ja Käytännöllisiä työväen sivistysliittojen yhteistyökysymyksiä, alustajana pääsihteeri Aksel Zachariassen Norjasta.

IFWEA:n seminaarissa Genevessä 5.—15. 10., jossa pohdittiin mm. ammatillisuontoisen ja yleissivistyksellisen aikuiskasvatuksen keskinäisiä suhteita, olivat liiton edustajina puheenjohtaja Yrjö Kallinen ja opintosihteerinä Väinö Ruusala.

UNESCO:n myöntämän apurahan turvin järjestettiin 20. 8.—5. 9. SAK:n ja TSL:n yhteinen matka Länsi-Saksaan ja Sveitsiin. Ohjaajina olivat tuomari Mikko Laaksonen ja maisteri Terttu Hautamäki-Hiltunen. Osallistujat olivat suurten työpaikkojen luottamusmiehiä, yhteensä 15.

XX. Liiton hallinnassa olevat rahastot ja liiton talous

1. Rahastot

Liiton hallinnassa olevien Työväen Sivistysrahaston ja Johan Soinisen rahaston varainhoidosta, kartuttamisesta ja korkovarain käytöstä mainittakoon seuraavaa:

Työväen Sivistysrahaston pääomavarat olivat 1. 1. 1958 1 127 703 markkaa. Korkotulot olivat 64 044 markkaa ja lisäksi liitettiin rahastoon Suomen Putkimiesliiton pesänselvityksestä saatu 57 807 markkaa. Apurahoja on jaettu 56 000 markkaa, joten rahaston kokonaisvarat 31. 12. 1958 olivat 1 193 554 markkaa.

Johan Soinisen rahaston varat olivat 1. 1. 1958 128 907 markkaa. Apurahoja ei jaettu, joten korkotulojen ollessa 7 412 markkaa kokonaisvarat 31. 12. 1958 olivat 136 319 markkaa.

2. Talous

Liiton yleisiin menoihin myönnetty valtionavustus oli vuonna 1958 6 800 000 markkaa (edellisenä vuotena 6 420 700). Eri tarkoituksiin, joista huomattavimmat ovat kansantajuinen tieteellinen luentotoiminta ja opintokerhotoiminta, saadut valtionavustukset olivat yhteensä 3 822 000 markkaa (3 672 000).

Metsämiesten säätiöltä saatiin siirtokirjastotoimintaa varten 200 000 markkaa ja Pudasjärven kunnalta 20 000 markkaa, Folke Bernadotte Muistosäätiöltä opiskeluavustuksia varten 125 000 markkaa ja Ent. Karjalan Kannaksen Rahastolta 40 000 markkaa.

Lisäksi myönsi opetusministeriö erikoistarkoituksia varten (Manchester-koulu, Geneve-koulu ja nuorisotyö) yhteensä 365 000 markkaa.

Jäsenjärjestöjen jäsenmaksuista kertyi tuloja kertomusvuotena 5 265 352 markkaa.

XXI. Liiton tilinpäätös 31. 12. 1958

Omaisuuksien tilin

Vastaavaa:

I	Varsinainen omaisuus	
A.	Rahoitusomaisuus	
1.	Rahat ja pankkisaatavat	10 285 642: —
2.	Tilisaamiset	878 152: —
B.	Vaihto-omaisuus	
1.	Kirjavarasto	257 779: —

C. Käyttöomaisuus

Aineellinen

1.	Kalusto	I: —	
	Lisäys v. 1958	57 665: —	
		57 666: —	
	Poisto	57 665: —	I: —
2.	Kirjasto	I: —	
	Lisäys v. 1958	26 531: —	
		26 532: —	
	Poisto	26 531: —	I: —
3.	Muu käyttöomaisuus		
	Arvopaperit	571 663: —	
		mk 11 993 238: —	

Vastattavaa:

I	Vieras pääoma	
A.	Lyhytaikainen	
1.	Tilivelat	618 185: —
II	Rahastot	
	Työväen Sivistysrahasto	1 127 703: —
	Annettu avustuksina	56 000: —
		1 071 703: —
	Suomen Putkimiesliiton pesänselvittäjät	57 807: —
		1 129 510: —
	Korkotuloja	64 044: —
		1 193 554: —
	Johan Soinisen Rahasto	128 907: —
	Korkotuloja	7 412: —
		136 319: —
III	Siirtyvät erät	
1.	Tutkimusvaroja	496 794: —
2.	Varattujen varojen tili	7 995 929: —
	Tilikauden tappio	281 148: —
		7 714 781: —
IV	Oma pääoma	
	Puhdas omaisuus	1 833 605: —
		mk 11 993 238: —

Tulostase

Kulut:

I	Varsinaiset kulut	
1.	Palkat	7 355 738: —
2.	Vuokrat	730 936: —
3.	Korkomenot	71 456: —
4.	Poistot	84 196: —
5.	Muut varsinaiset kulut:	
	Posti- ja puhelinkulut	354 577: —
	Painatuskulut	458 648: —
	Toimistokulut	819 564: —
	Matkakulut	1 113 360: —
	Ilmoitukset ja lehdet	66 471: —
	Ulkomainen edustus ja oppilasvaihto	118 078: —
	Kurssikulut	626 021: —
	Sekalaiset kulut	1 194 220: —
	Siirtokirjastotyöhön, ylitys	50 527: —
	Kirjeopiston tappio	350 211: —
6.	Erilaisia avustusvaroja käytetty:	
	Valtakunnan syrjäseutujen opintovaroja	372 000: —
	Valtion opintokerhovaroja	2 270 000: —
	Valtion luentovaroja	570 000: —
	Kauppalaivaston urheilutoimikunnan var.	1 784 504: —
	Metsä- ja uittotyöväen opintovaroja	360 000: —
	Metsätyömaiden siirtokirjaston varoja	220 000: —
	Työväen kuvataidetoimikunnan varoja	250 000: —
	Geneve-koulun avustusvaroja	85 000: —
	Manchesterin-koulun avustusvaroja	150 000: —
	Folke Bernadotte-Muistosäätiön varoja	125 000: —
	Ent. Karjalan Kannaksen Rahaston varoja ..	40 000: —
	Nuorisotyöhön	130 000: —
	mk	19 750 507: —

Tuotot:

I	Varsinaiset tuotot	
1.	Tuotot:	
	Kirjojen välityksestä	206 452: —
2.	Korkotuotot	796 676: —
3.	Muut varsinaiset tuotot:	
	Jäsenmaksut	5 265 352: —
4.	Työläisopiskelijan voitto	44 375: —

5. Valtionavustukset:

Liiton varsinainen valtionapu ...	6 800 000: —	
Valtakunnan syrjäseutujen opin- tavaraja	372 000: —	
Valtion opintokerhovaroja	2 270 000: —	
Valtion luentovaroja	570 000: —	
Metsä- ja uittotyöväen opinto- varoja	360 000: —	
Työväen Kuvataidetoimikunnan varoja	250 000: —	10 622 000: —
6. Kauppalaivaston urheilutoimikunnan varoja ..	1 784 504: —	
7. Erilaisia avustusvaroja:		
Ceneve-koulun avustusvaroja ...	85 000: —	
Manchester-koulun avustus- varoja	150 000: —	
Folke Bernadotte-muistosäätiöltä	125 000: —	
Metsämiesten Säätiöltä	200 000: —	
Pudasjärven kunnalta	20 000: —	
Ent. Kannaksen Rahastolta	40 000: —	
Opetusministeriöltä nuorisotyö- hön	130 000: —	750 000: —

II Tilikauden tappio	281 148: —
mk	19 750 507: —

Helsingissä, maaliskuun 15 p:nä 1959.

Työväen Sivistysliitto r.y.
toimikunta

Yrjö Kallinen

Arvi Hautamäki

Tilintarkastuslausunto

TYÖVÄEN SIVISTYSLIITTO r.y:n 16. 4. 1958 pidetyn edustajiston varsinaisen kokouksen valitsemina, joista Artturi Saarimaa on tilintarkastajaksi valitun Kulutusosuuskuntien Keskusliitto (KK) r.y:n edustajana osallistunut myös vuoden varrella toimitettuihin valvontatarkastuksiin, olemme suorittaneet liiton vuoden 1958 tilien tarkastuksen. Sen perusteella esitämme seuraavaa:

1. Tilinavaus on oikea. Tilimerkinnät ovat pätevien tositteiden mukaiset.
2. Käteiskassa on vuoden varrella toimitetuissa tarkastuksissa ollut kirjanpidon mukainen. Tilintarkastuksen aikana laskemamme käteiset rahavarat vastasivat rahatilin saldoa.
3. Pankkitilien saldot olivat yhdenmukaiset pankkien ilmoitusten kanssa. Postisiirtotilillä todettiin olevan kirjanpidon osoittama määrä.
4. Arvopaperit ja obligaatiot olivat tallessa.
5. Liiton järjestämien arpajaisten nettotulos — siitä huolimatta, että arpojen myynti nousi 9 782 950 markkaan — oli ainoastaan 6 072 markkaa. Liiton taholta ei arpajaistilinpitoa ole tarkastettu.
6. Tilinpäätös on oikein laadittu. Omaisuus- ja velkaerät vastaavat tilinpäätökseen merkittyjä määriä.
7. Palovakuutukset ovat voimassa ja mielestämme riittävät.
8. Kirjanpito on tarkoituksenmukaisesti järjestetty sekä oikein ja hyvin huolellisesti hoidettu.

Tutustuimme vielä edustajiston ja toimikunnan kokousten pöytäkirjoihin ja saimme sen käsityksen, että liiton asioita on kuluneena vuonna hoidettu sääntöjen ja edustajiston kokousten ohjeiden mukaisesti ja muutenkin menestyksellisesti.

Tarkastuksen perusteella ehdotamme, että tilinpäätös vahvistettaisiin ja että tili- ja vastuuvollisille myönnettäisiin vastuuvapaus vuodelta 1958.

Helsingissä, maaliskuun 4. päivänä 1959.

F. Sundqvist

Artturi Saarimaa
HTM